

Kontrollutvalget i Kautokeino kommune
Guovdageainnu suohkana dárkkistanlávdegoddi

Møte nr. 2/2020
19. august 2020

Arkivkode
4/1 05
Journalnr.
2020/15077-1

I N N S T I L L I N G

SAK13/2020

**KONTROLLUTVALGETS BESTILLING JFR. KOMMUNESTYRETS
VEDTAK I SAK 51/19 VEDRØRENDE EVENTUELL UTMELDELSE FRA
VEFIK IKS / RESTANSER I LEVERANSE FORVALTNINGSREVISJON**

Saksbehandler: Jan Henning Fosshaug

Dokumenter (Vedlegg):

- ✓ Kommunestyrets vedtak sak 51/19
- ✓ Henvendelse fra kommunedirektøren i epost den 18. februar 2020, med anmodning om at kontrollutvalget som rett instans jfr. kommunelovens krav, følger opp sak 51/19 hva angår revisjonsordningen.
- ✓ Kautokeino kommunes plan for forvaltningsrevisjon, perioden 2013-2016 med tilhørende risiko- og vesentlighetsvurderinger
- ✓ Kautokeino kommunes plan for forvaltningsrevisjon, perioden 2017-2020 med tilhørende risiko- og vesentlighetsvurderinger
- ✓ Kommuneloven og forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner (senere endret med ikrafttredelse ved kommunestyrets konstituering 2019)
- ✓ Ny kommunelov med forskrift om kontrollutvalg og revisjon (trådt i kraft fra kommunestyrets konstituering 2019)
- ✓ Brev til Vefik IKS v/ revisjonssjef Aud Opgård fra kontrollutvalget v/leder, datert 8. april 2019
- ✓ Kontrollutvalgets brev til kommunestyret vedrørende manglende leveranser, jfr. KU- sak 10/2019
- ✓ Brev fra Vefik IKS v/ revisjonssjef Aud Opgård, overlevert kontrollutvalget i møte den 18. februar 2020 under sak 1/2020
- ✓ Kontrollutvalgets vedtak i sak 1/2020 vedrørende brev fra Vefik IKS v/ revisjonssjef Aud Opgård

Kontrollutvalgets sekretariat, KUSEK IKS:
Org.nr. 991 520 759

Alta

Hammerfest

Postadresse:
Sørenskriverveien 11,
9502 Alta
Web: www.kusek.no

Besøksadresse:
Sørenskriverveien 11
Tlf. 90707571

Besøksadresse:
Fuglenesveien 82
Tlf. 95780657

Tilnærming/Bakgrunn

Kommunestyret i Kautokeino vedtok følgende i sak 51/19:

«Kautokeino kommunestyre ber administrasjonen om å vurdere utmeldelse fra VEFIK IKS pga. manglende leveranser knyttet til forvaltningsrevisjonen. Videre skal det vurderes om budsjetterte midler for 2019 skal utbetales til VEFIK pga. manglende utført revisjon.»

Da kommunestyrets vedtak prinsipielt gjelder revisjonsordningen for Kautokeino kommune, tilligger det imidlertid kontrollutvalget å gjøre innstilling til kommunestyret. Kommunedirektøren gjorde av den grunn følgende henvendelse til kontrollutvalget i epost den 18. februar 2020:

«Med bakgrunn i at revisjonsordning er en beslutning kommunestyret selv skal ta etter direkte innstilling direkte fra kontrollutvalget, så anmoder jeg kontrollutvalget om å ta saken og selv vurdere om utmeldelse og andre ordninger skal anbefales, etter en utredning fra KUSEK.»

Etter anmodning fra kontrollutvalgets leder møtte ordfører og kommunedirektør i kontrollutvalgets møte den 18. februar 2020, og redegjorde nærmere om kommunestyrets vedtak i sak 51/19, og om kommunedirektørens henvendelse.

Kontrollutvalget vedkjente at det som i kommunestyrets vedtak direkte berører revisjonsordningen som sådan skal ifølge kommunelovens krav behandles av kontrollutvalget med påfølgende innstilling til kommunestyret. Det som i kommunestyrets vedtak gjelder tilbakeholdelse og refusjon av budsjetterte midler ligger imidlertid utenfor kontrollutvalgets rolle og myndighet, og forutsettes ivaretatt på det politiske/administrative nivået i kommunen.

Kontrollutvalget besluttet ut fra dette at sekretariatet utreder sak til kontrollutvalget på det i vedtaket som direkte berører revisjonsordningen, og legger saken frem til behandling i førstkommande møte.

I samme møte ble det på vegne av revisjonssjef Aud Opgård (Vefik IKS) gitt følgende orientering til kontrollutvalget slik det fremgår av møteutskrift fra sak 1/2020:

«Revisor overleverte et brev fra Vefik IKS til kontrollutvalget i Kautokeino, og supplerte på oppdrag fra revisjonssjef om leveranser og restanser av forvaltningsrevisjoner. Av orienteringen og revisjonssjefens brev fremkommer det at revisjonen anser det som urealistisk å levere de to siste forvaltningsrevisjonene tilhørende planperioden 2017-2020, dvs. «Samhandlingsreformen» og «Byggesaksbehandling». Dette begrunnes i revisjonssjefens brev med de tildelte økonomiske rammer som er gitt selskapet fra eierkommunene. (...)»

Kontrollutvalget vedtok følgende:

«Med bakgrunn i opplysningene i det fremlagte brevet fra revisjonssjefen anser kontrollutvalget at det må utredes sak til ordinær behandling som både ivaretar formelle hensyn og praktiske løsninger. Sekretariatet bes på bakgrunn av dette å forberede ordinær sak som fremlegges til behandling i kontrollutvalgets neste møte.»

Sekretariatet ser det som naturlig å utrede denne sak med overordnet utgangspunkt i kommunestyrets vedtak i sak 51/19. Da kommunestyret ene og alene begrunner sitt vedtak i manglende leveranser knyttet til forvaltningsrevisjon, er det naturlig at relevante forhold

tilknyttet forvaltningsrevisjon gis særlig oppmerksomhet, og opplysningene i brevet fra Vefik IKS tilknyttes saken som underliggende saksopplysning. Sekretariatet vurderer med dette også å ivareta kontrollutvalgets vedtak i forhold til revisjonens brev ved at både formelle forhold og alternative løsninger belyses i utredningen.

Sekretariatets tolking av kommunestyrets vedtak:

Kommunestyrets vedtak kan splittes opp i tre hovedelementer:

- 1) Vurdere utmeldelse fra Vefik IKS som revisjonsordning for Kautokeino kommune.
- 2) Begrunnelse: manglende leveranser fra Vefik IKS i tilknytning til forvaltningsrevisjon.
- 3) Vurdere om budsjetterte midler for 2019 skal utbetales til Vefik IKS på grunn av manglende utført revisjon

Punkt 3) forutsettes som nevnt ivaretatt på politisk/administrativt nivå da dette må kunne anses å være en konsekvens av manglende leveranser som kommunen har betalt for. Dette punktet anses å være et tillegg til det primære punktet i kommunestyrets vedtak. Det ligger også utenfor kontrollutvalgets rolle og ansvar å ta stilling til dette. Kommunedirektøren har bekreftet overfor sekretariatet at kommuneadministrasjonen følger opp denne delen av vedtak i sak 51/19.

Punktene 1) og 2) derimot berører revisjonsordningen som sådan og tilligger kontrollutvalget å belyse i sin innstilling til kommunestyret.

Sekretariatet tolker kommunestyrets ordvalg «*vurdere utmeldelse*» dithen at kommunestyret prinsipielt åpner også for andre mulige løsninger enn konkret utmeldelse fra selskapet. Saksutredningen vil derfor ha dette som utgangspunkt, og ut fra faktainformasjon presentere alternative løsninger. Dersom kommunestyret ved behandling av denne sak beslutter faktisk utmelding av selskapet Vefik IKS, vil kontrollutvalget måtte få i oppdrag å utrede egen sak med innstilling til kommunestyret om ny revisjonsordning for kommunen.

For at saken skal være best mulig opplyst vil sekretariatet i det påfølgende belyse relevante forhold som vurderes å ha betydning i sakens anledning. Kort oppsummert nevnes følgende forhold:

- ✓ Formelle rammer/krav i lov og forskrift som berører kommunestyrets valg av revisjonsordning og valg av revisjonsenhet
- ✓ Formelle rammer/krav i lov og forskrift som berører forvaltningsrevisjon
- ✓ Formelle rammer vedrørende forvaltningsrevisjon fastsatt av kommunestyret i Kautokeino kommune
- ✓ Vefik IKS sin rolle som revisjonsordning og tjenesteleverandør til Kautokeino kommune
- ✓ Relevante avtalerettslige rammevilkår/forpliktelser mellom Vefik IKS som tjenesteleverandør og Kautokeino kommune som oppdragsgiver hva gjelder forvaltningsrevisjon
- ✓ Status på leveranser av forvaltningsrevisjoner

Lovrammer ved valg av revisjonsordning og revisjonsenhet

Kommunens valg av revisjonsordning og revisor er regulert i kommuneloven § 24-1 første til tredje ledd som sier følgende:

Kommunestyret og fylkestinget avgjør selv om kommunen eller fylkeskommunen skal ansette egne revisorer, delta i et interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med en annen revisor.

Kommunestyret og fylkestinget velger selv revisor.

Vedtak etter første og andre ledd treffes etter innstilling fra kontrollutvalget.

Kautokeino kommunestyre har valgt å benytte interkommunalt samarbeid som revisjonsordning for å dekke kommunens samlede behov for revisjonstjenester. Dette gjelder i hovedsak både forvaltningsrevisjon, regnskapsrevisjon, attestasjoner og eventuelt andre revisjonstjenester som kommunen kjøper i utvidet egenregi via sitt eierskap i Vest-Finnmark Kommunerevisjon IKS (Vefik IKS).

Rammer og roller vedrørende forvaltningsrevisjon

Kommunestyrets overordnede plan for forvaltningsrevisjon

Kommunestyret har ifølge kommunelov og forskrift om kontrollutvalg og revisjon det overordnede ansvaret for at kommunens egenkontroll, herunder forvaltningsrevisjon ivaretas i tråd med lov og forskrift. I dette ligger at kommunestyret har det overordnede ansvaret å sørge for at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning, både hva gjelder regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget har et lovpålagt ansvar for på vegne av kommunestyret å påse at revisjonsordningen utøves tilfredsstillende i tråd med lov- og forskriftsmessige krav og kommunens egne rammer, og rapportere til kommunestyret ved avvik i forhold til dette.

Forvaltningsrevisjoner som skal gjennomføres fastsettes av kommunestyret i plan for forvaltningsrevisjon for den enkelte planperiode. Dette skal skje etter innstilling fra kontrollutvalget. Planen utarbeides med utgangspunkt i tilhørende risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunens virksomhet, og angir antall prioriterte forvaltningsrevisjoner etter hvilke områder/tema som skal underlegges revisjon.

For innværende planperiode så vel som for de tidligere planperiodene er det Vefik IKS som på vegne av kontrollutvalget har foretatt både risiko- og vesentlighetsvurdering så vel som utarbeidelse av planforslag med antall forvaltningsrevisjoner og prioriterte tema. For kommende planperiode vil det være sekretariatet som skal utføre denne delen av planarbeidet.

Kautokeino kommunes planer for forvaltningsrevisjon er fireårige, hvor hver av disse inneholder fire forvaltningsrevisjoner. Dette må anses som minimumsløsning ved at det akkurat oppfyller planperiodens forskriftsmessig minstekrav om årlig forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget har på vegne av kommunestyret det løpende ansvaret for at plan for forvaltningsrevisjon gjennomføres, og er i kommunestyrets planvedtak gitt fullmakt til å gjøre endringer i planen dersom utvalget finner dette nødvendig.

Sekretariatet legger til grunn at denne fullmakten begrenser seg til å gjelde eventuelle omprioriteringer i rekkefølge, eller i aktuelle situasjoner sågar bytte ut en eller flere av de prioriterte forvaltningsrevisjoner med tilsvarende påfyll av forvaltningsrevisjon på et nytt område. Bak denne vurdering ligger særlig det faktum at det i selve grunnlaget for kommunens budsjettere utgiftsandel til revisjonsselskapet ligger et formål om forholdsmessig motytelse i form av revisjonstjenester, herunder det i planen angitte antall forvaltningsrevisjoner. Etter sekretariatets vurdering har kontrollutvalget ut fra dette ikke myndighet til på selvstendig grunnlag å redusere antall forvaltningsrevisjoner i kommunestyrets vedtatte plan. Dette må i tilfelle legges frem for kommunestyret til avgjørelse. En reduksjon i antallet vil dessuten innebære at forskriftsmessig minstekrav om årlige forvaltningsrevisjoner som planen også bygger på, ikke oppfylles.

Budsjettmessige forhold – kommunens honorar til Vefik IKS - manglende leveranser

Kautokeino kommune kjøper sine revisjonstjenester i utvidet egenregi fra det interkommunale selskapet Vefik IKS. Tjenestene innbefatter hovedsakelig forvaltningsrevisjon og regnskapsrevisjon samt attestasjoner. For disse tjenestene samlet betaler kommunen årlige honorar til selskapet, utfra kommunens andel av selskapets årlige driftsbudsjett etter egen fordelingsnøkkel.

Selskapets budsjettvedtak er imidlertid ikke automatisk bindende for Kautokeino kommune før kommunestyret eventuelt har tilsluttet seg dette, gjennom kommunens behandling av eget årsbudsjett. Dette prinsippet var fastsatt i tidligere lov om interkommunale selskaper § 18 tredje ledd om selskapets årsbudsjettet. Bestemmelsen lød:

«Dersom selskapets budsjett forutsetter tilskudd fra deltakerne, er budsjettet ikke endelig før kommune- eller fylkeskommunedeltakernes budsjetter er behandlet etter kommuneloven § 45 nr. 4, for såvidt angår tilskuddet.»

Denne lovteksten ble riktignok tatt ut ved endring i lov om interkommunale selskaper som trådte i kraft fra 1. januar 2014. Dette kan lett forstås dithen at budsjettvedtak fattet av selskapets representantskap etter dette er automatisk bindende for eierkommunene.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har imidlertid i brev den 12. juni 2017¹ til Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS, med henvisning til Prop. 119 L (2011-2012) s. 33 forklart bakgrunnen for endringen i lovforslaget slik:

«Departementets vurdering i høringsnotatet var at gjeldande § 18 tredje ledd er ei overflødig føresegn, og departementet føreslo å oppheve den. Framlegget i høringsnotat inneber at selskapets budsjett vil vere å rekne som endeleg når det er vedteke av representantskapet, men at budsjettet må reviderast dersom det oppstår vesentlege endringar i inntekter og utgifter i forhold til det som er budsjettert»

Departementet konkluderte på bakgrunn av dette at:

«(...) Budsjettvedtak vil altså være endelig for selskapet når det er vedtatt av representantskapet. Det følger imidlertid av § 19 at dersom det oppstår vesentlige endringer i inntekter og utgifter i forhold til det som er budsjettert, skal slike avvik følges opp av selskapets styre med et forslag til revidert budsjett som skal behandles av representantskapet. (...)

Departementet mener på denne bakgrunn at forarbeidene er klare på at lovendringen ikke skal forstås slik at representantskapets budsjettvedtak er bindende for deltakerkommunene. Tvert imot må representantskapet behandle budsjettet på nytt dersom det er vesentlig avvik mellom det representantskapet har budsjettert med av inntekter/tilskudd fra deltakerkommunene og det deltakerkommunene faktisk bevilger i sine budsjetter.»

Kontrollutvalget har uansett i alle år forholdt seg til Vefik IKS sine egne budsjettvedtak, ved utvalgets utarbeidelse av årlig budsjettforslag for kontrollarbeidet i Kautokeino kommune. Utvalget har således ikke hatt noen føringer på beregninger av eierhonorar. Kontrollutvalgets budsjettforslag har erfaringsmessig blitt innarbeidet og vedtatt uavkortet i kommunestyrets årsbudsjett. Selskapet har dermed mottatt økonomiske midler fra Kautokeino kommune i tråd med selskapets egne behovsberegninger, for budsjettåret 2020 så vel som for tidligere år.

¹ Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet vedrørende spørsmål om budsjett i interkommunale selskaper

Kommunen må etter dette kunne anses å ha oppfylt sine økonomiske forpliktelser overfor Vefik IKS.

Manglende leveranse av forvaltningsrevisjoner innebærer at selskapet ikke fullt ut oppfyller sine avtalemessige forpliktelser overfor kommunen hva gjelder lovpålagt forvaltningsrevisjon. I sin tur medfører dette at kontrollutvalget i realiteten ikke får ivarettatt sin oppgave på en tilfredsstillende og forsvarlig måte hva gjelder forvaltningsrevisjon. De manglende leveranser medfører videre at kommunen får mindre leveranse fra selskapet enn det som ligger til grunn i kommunens årlige budsjetterte honorarer til selskapet. Alternativt kan det sies slik at snittprisen kommunen har betalt for de faktisk leverte forvaltningsrevisjoner er blitt tilsvarende dyrere. Det tilligger kommunestyret selv å ta stilling til hvorvidt dette kan aksepteres eller ikke, da dette er et politisk spørsmål som ligger utenfor kontrollutvalgets myndighet å avgjøre.

Formelle hensyn:

Slik sekretariatet ser det er det to formelle hovedhensyn som bør tillegges særlig oppmerksomhet i denne saken:

1. Krav og intensjoner i lov- og forskrift vedrørende forvaltningsrevisjon

Det ene er hensynet til kommunens forpliktelser som er fastsatt i kommunelov, kontrollutvalgsforskrift og senere forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Dette vil slik sekretariatet ser det være hovedhensynet sett i lys av kontrollutvalgets rolle.

Det må i denne sammenheng understrekes at forvaltningsrevisjoner er et viktig element i kommunens demokratiske egenkontroll. De sentrale myndighetene vektlegger også viktigheten av at kommunene gjennomfører forvaltningsrevisjon regelmessig. Dette kommer klart frem i lovforarbeidene til ny kommunelov med tilhørende forskrifter².

Dette standpunktet stadfestes i Prop. 46 L (2017-2018) der departementet understreker viktigheten av at kommunene gjennomfører forvaltningsrevisjon regelmessig. Her sier departementet blant annet følgende:

«(...) Det er etter departementets vurdering viktig at kommunene gjennomfører forvaltningsrevisjon regelmessig. Et krav om å gjennomføre minst én forvaltningsrevisjon årlig gir i seg selv ingen trygghet for at forvaltningsrevisjonen blir målrettet og tilpasset den enkelte kommunen. (...)»

«Departementets vurdering er at en plan for forvaltningsrevisjon for hver valgperiode, basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, er det beste utgangspunktet for å få gjennomført nødvendige og regelmessige forvaltningsrevisjoner i den enkelte kommunen. Risiko- og vesentlighetsvurderingen er grunnlaget for å vurdere temaer, antall forvaltningsrevisjoner og når de skal utføres. (...) Departementet vil understreke at lovforslaget innebærer at planen for forvaltningsrevisjon må gjenspeile behovet som framkommer av risiko- og vesentlighetsanalysen. Departementet vil videre presisere at kravet om en plan for forvaltningsrevisjon også må forstås som et krav om å gjennomføre forvaltningsrevisjoner (...)»

I forbindelse med ny kommunelov er i tillegg den kommunale egenkontrollen gjennom forvaltningsrevisjon gitt en mer sentral rolle sett i forhold til statlig tilsyn. Dette er synliggjort ved at kommuneloven § 30-7 fastslår at:

² NOU 2016:4 og Prop. 46 L (2017-2018).

«(...) Statlige tilsynsmyndigheter skal i sin planlegging, prioritering og gjennomføring av tilsyn ta hensyn til det samlede statlige tilsynet med den enkelte kommunen eller fylkeskommunen og til relevante forvaltningsrevisjonsrapporter.

Tilsynsmyndighetene skal vurdere å utsette eller å ikke gjennomføre tilsyn hvis kommunen eller fylkeskommunen nylig har gjennomført en kontroll med det samme temaet. (...)»

I departementets merknader til ny kommunelov § 23 framgår det at bestemmelsen må forstås slik at det må utarbeides en plan som sikrer at det regelmessig gjennomføres forvaltningsrevisjon på de områdene hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon, og i et omfang som er tilpasset kommunens størrelse, kompleksitet og risiko.

Vedrørende ny forskrift – aktuelle momenter i forhold til omfang og regelmessighet mv.:

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon trådte i kraft i 2019 ved det nye kommunestyrets konstitueringsmøte. Før dette var forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner gjeldende. I denne forskriften lå det blant annet krav om *årlige* forvaltningsrevisjoner, presisert av departementet til å gjelde gjennomsnittlig *en* forvaltningsrevisjon per år. I den nye forskriften er dette kravet tatt ut.

Av lovforarbeidene fremgår imidlertid at denne endringen ikke har til intensjon å redusere forvaltningsrevisjoner i omfang, men snarere legge til rette for at den enkelte kommunes behov legges sterkere til grunn ut fra interne risiko- og vesentlighetsvurderinger.

I NOU 2016:4 understrekes det at forvaltningsrevisjon er en av bærebjelkene i kommunenes egenkontroll. Videre sies det at *«Utvalget finner det bekymringsfullt at så mye som en av fem kommuner ikke foretok en eneste forvaltningsrevisjon i minst ett av årene 2011-2013.»*

Dette standpunktet stadfestes i Prop. 46 L (2017-2018) der departementet understreker viktigheten av at kommunene gjennomfører forvaltningsrevisjon regelmessig. Her sier departementet blant annet følgende:

«(...) Det er etter departementets vurdering viktig at kommunene gjennomfører forvaltningsrevisjon regelmessig. Et krav om å gjennomføre minst én forvaltningsrevisjon årlig gir i seg selv ingen trygghet for at forvaltningsrevisjonen blir målrettet og tilpasset den enkelte kommunen. (...)»

Og videre:

«Departementets vurdering er at en plan for forvaltningsrevisjon for hver valgperiode, basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, er det beste utgangspunktet for å få gjennomført nødvendige og regelmessige forvaltningsrevisjoner i den enkelte kommunen. Risiko- og vesentlighetsvurderingen er grunnlaget for å vurdere temaer, antall forvaltningsrevisjoner og når de skal utføres. (...)»

Departementet vil understreke at lovforslaget innebærer at planen for forvaltningsrevisjon må gjenspeile behovet som framkommer av risiko- og vesentlighetsanalysen. Departementet vil videre presisere at kravet om en plan for forvaltningsrevisjon også må forstås som et krav om å gjennomføre forvaltningsrevisjoner (...)»

I forbindelse med ny kommunelov er i tillegg den kommunale egenkontrollen gjennom forvaltningsrevisjon gitt en mer sentral rolle sett i forhold til statlig tilsyn. Dette er synliggjort ved at kommuneloven § 30-7 fastslår at:

«(...) Statlige tilsynsmyndigheter skal i sin planlegging, prioritering og gjennomføring av tilsyn ta hensyn til det samlede statlige tilsynet med den enkelte kommunen eller fylkeskommunen og til relevante forvaltningsrevisjonsrapporter.

Tilsynsmyndighetene skal vurdere å utsette eller å ikke gjennomføre tilsyn hvis kommunen eller fylkeskommunen nylig har gjennomført en kontroll med det samme temaet. (...)»

I departementets merknader til ny kommunelov § 23 framgår det at bestemmelsen må forstås slik at det må utarbeides en plan som sikrer at det regelmessig gjennomføres forvaltningsrevisjon på de områdene hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon, og i et omfang som er tilpasset kommunens størrelse, kompleksitet og risiko.

Manglende leveranse av to forvaltningsrevisjoner slik forespeilet fra revisjonen vil innebære at kommunestyrets gjeldende plan for forvaltningsrevisjon blir halvert hva gjelder antall forvaltningsrevisjoner. Implisitt vil dette innebære at forskriftenes krav om årlige forvaltningsrevisjoner slik planen legger opp til ikke vil være innfridd. De manglende leveranser fra selskapet reiser derav spørsmålet om hvorvidt dagens revisjonsordning kan anses som forsvarlig hva gjelder forvaltningsrevisjon. I tillegg reiser dette spørsmål om ordningen er å anse som tilfredsstillende i forhold til leveranse sett i lys av kommunestyrets egne fastsatte rammer hva gjelder leveransevolum eller antall forvaltningsrevisjoner for planperioden.

2. Relevante avtalerettslige forhold

Det andre som bør vektlegges er hensynet til de avtalerettslige forhold mellom Kautokeino kommune som oppdragsgiver og Vefik IKS som tjenesteleverandør, og de gjensidige forpliktelser dette innebærer for partene.

I selskapsavtalen for Vefik IKS som er inngått mellom eierkommunene, herunder Kautokeino kommune, framgår det at selskapet skal utføre de lovpålagte revisjonsoppgaver for de deltakende kommuner, herunder også forvaltningsrevisjoner.

Praksis har vært at antall forvaltningsrevisjoner som legges inn i kommunens plan for forvaltningsrevisjon er estimert i forhold til den enkelte kommunes antall andeler i selskapet. For samtlige kommuner i Vest-Finnmark, foruten Alta og Hammerfest, er det lagt til grunn fire forvaltningsrevisjoner for hver fireårige planperiode. Dette antallet tilsvarer tidligere forskriftmessig minstekrav om årlige forvaltningsrevisjoner. For de største kommunene, dvs. Alta og Hammerfest, er det lagt til grunn henholdsvis seks og fem forvaltningsrevisjoner per fireårs planperiode.

Manglende leveranse av to forvaltningsrevisjoner vil i realiteten innebære at kommunestyrets gjeldende plan for forvaltningsrevisjon blir halvert. Det er per dato ikke levert rapport på noen forvaltningsrevisjoner tilhørende plan for perioden 2017-2020. Det er riktignok per august 2020 levert til sammen to rapporter tilhørende forrige planperiode 2013-2016. Forrige plan anses med disse leveransene som gjennomført.

En reduksjon av to forvaltningsrevisjoner slik Vefik IKS har meddelt vil innebære at kommunen for tidsperioden 2013-2020 har betalt for to forvaltningsrevisjoner mer enn det kommunen får levert av revisjonen. Sekretariatet legger her til grunn at kommunen skal motta leveranser fra

selskapet tilsvarende det som er fastsatt i planvedtak, uavhengig av hvilken planperiode den enkelte forvaltningsrevisjon opprinnelig tilhører. Kommunestyret har heller ikke åpnet for noe annet i sitt planvedtak. Sekretariatet legger derfor til grunn at revisjonsenheten må levere et eventuelt etterslep fra tidligere planperioder uten at dette skal medføre avkorting i antall forvaltningsrevisjoner i ny planperiode. For disse forvaltningsrevisjoner vil det da være naturlig å gjøre en vurdering i forhold til om risiko og vesentlighet har endret seg gjennom tiden som er gått, og eventuelt gjøre omprioriteringer eller endringer på tema/område som skal undersøkes.

Vefik IKS har ved flere anledninger opplyst at selskapet legger til grunn et gjennomsnittlig tidsforbruk pr. rapport på om lag 350 timeverk. Dersom det estimeres en timepris på om lag kr. 1000,- vil de to rapportene som da eventuelt ikke vil bli levert utgjøre om lag kr 700.000,-. Samlet utgjør da de fire rapportene som per august 2020 ikke er levert til Kautokeino kommune om lag 1,4 millioner kroner.

Revisjonsselskapets økonomiske rammer, revisjonshonorar og ressurser

I brevet fra Vefik IKS til kontrollutvalget sier revisjonssjefen at det «er ikke realistisk» for Vefik IKS å gjennomføre de prosjekter som gjenstår på plan for forvaltningsrevisjon i perioden 2017-2020. Revisjonssjefen begrunner dette med «de økonomiske rammene som er gitt fra eierkommunene til Vefik IKS».

På bakgrunn av den begrunnelse som gis fra Vefik IKS sin side har sekretariatet gjort en kartlegging av revisjonsselskapets økonomiske rammer og ressurser over en tiårsperiode. Det må for ordens skyld presiseres at de årlige honorarer kommunen faktureres for er ment å dekke kommunens samlede lovpålagte revisjonstjenester, hvor forvaltningsrevisjon utgjør en del av disse.

A) Kautokeino kommunes revisjonshonorar til Vefik IKS

I tabellen nedenfor framgår Kautokeino kommunes årlige budsjetterte revisjonshonorar til Vefik IKS i perioden 2010 - 2020. De beløpene som fremkommer er ment å dekke kommunens behov for forvaltningsrevisjoner, regnskapsrevisjon og attestasjoner.

Budsjettert revisjonshonorar til Vefik IKS i perioden 2010-2020				
År	Honorar	Økning i kr	Økning i prosent	Kommunal deflator
2010	533000			
2011	555000	23000	4,13	3,9
2012	568000	13000	2,3	3,4
2013	581000	13000	2,3	3,9
2014	603000	22000	3,8	3,1
2015	659000	56000	9,3	2,4
2016	657000	-2000	-0,3	2,6
2017	677000	20000	3	2,3
2018	679000	2000	3	3,1
2019	695000	16000	2,4	3
2020	723000	28000	4	3,1
Sum	6930000	191000	33,93	30,8
Snitt		19.100	3,4	3,08

Av tabellen kan man se følgende:

- Revisjonshonoraret har steget fra kr 533.000,- til kr 693.000, noe som utgjør en stigning på kr 191.000, om lag 34 %
- I 2015 var stigningen i revisjonshonoraret på kr 56.000,-, om lag 9 %
- Revisjonshonoraret har hatt en større stigning enn den kommunale deflatoren, med en differanse på omlag 3 prosentpoeng
- I samtlige av disse ti årene har kontrollutvalget og kommunestyret vedtatt og utbetalt det revisjonshonorar som Vefik IKS gjennom representantskapet har bedt om gjennom sine budsjettvedtak for selskapet

Dette må videre ses i sammenheng med at revisjonsselskapets oppgaveportefølje overfor Kautokeino har holdt seg konstant i denne tiårsperioden.

På grunnlag av det som er nevnt ovenfor kan ikke sekretariatet se at det foreligger forhold som gjør at revisjonsselskapets økonomiske rammer har endret seg på en slik måte at det skulle være «urealistisk» for revisjonsselskapet å gjennomføre sine forpliktelser overfor Kautokeino kommune.

B) Revisjonsselskapets ressurser til forvaltningsrevisjon

Sekretariatet har etterspurt opplysninger fra Vefik IKS i forbindelse med utredning av denne sak, uten at det per dato har lyktes å motta dette fra revisjonen. Sekretariatet har imidlertid fremskaffet dokumenter via andre offentlige kanaler. Sekretariatet er kjent med at antall ansatte forvaltningsrevisorer i Vefik IKS har økt fra tre til åtte forvaltningsrevisorer siden 2016/2017. Dette fremgår blant annet av selskapets opplysninger i forbindelse med sak om valg av revisjonsordning for nye Troms og Finnmark fylkeskommune i 2019. Sekretariatet legger til grunn at dette antallet også gjelder i 2019/2020. Denne økningen i antall forvaltningsrevisorer har sin bakgrunn i revisjonsselskapets daværende utvidelse av antall eiere og oppdrag, fra 10 eiere til 16 eiere. Sekretariatet er kjent med at noen av eierkommunene i Øst-Finnmark og tidligere Finnmark fylkeskommune har trådt ut eller vedtatt uttredelse fra Vefik IKS, og dermed redusert selskapets oppdragsportefølje tilsvarende.

Dersom man legger dette til grunn har revisjonsselskapet økt sine ressurser på forvaltningsrevisjon med 166 prosent, mens mengden oppdrag har økt med om lag 60 prosent. Økningen i revisjonsselskapets ressurser til forvaltningsrevisjon har altså vært langt over dobbelt så høy som økningen i revisjonsselskapets oppdrag innenfor forvaltningsrevisjon.

På grunnlag av det som er nevnt ovenfor kan ikke sekretariatet se at det foreligger forhold som gjør at revisjonsselskapets ressurser til forvaltningsrevisjon har endret seg på en slik måte at det skulle være «urealistisk» for revisjonsselskapet å gjennomføre sine forpliktelser vedrørende forvaltningsrevisjon overfor Kautokeino kommune.

C) Erfaringer med levering av forvaltningsrevisjon fra Vefik IKS

Fram til 2015/2016 har Vefik IKS levert rapporter etter forvaltningsrevisjon i tråd med vedtatte planer, bestillinger og revisjonshonorar fra Kautokeino kommune. Av dette kan man legge til

grunn at selskapets leveringsforpliktelser og økonomiske rammer/revisjonshonorar fra Kautokeino kommune har vært realistiske. Sekretariatet har heller ikke funnet at revisjonsseksapet har gitt uttrykk for noe annet i den nevnte perioden. I tidsperioden etter 2016 har leveranse av forvaltningsrevisjonsrapporter imidlertid stagnert betydelig slik det vil fremgå av tabelloversikter på sidene 12 og 13.

D) Rapportenes omfang og tema i planperioden 2013-2016 og planperioden 2017-2020

Vefik IKS forklarer blant annet sitt etterslep på levering av rapporter, samt behovet for å redusere antall rapporter, med store og omfattende rapporter.

Sekretariatet har ved hjelp av seks indikatorer gjort en kartlegging av omfang i de rapportene som Vefik IKS har levert til eierkommunene i Vest-Finnmark i de to planperiodene 2013- 2016 og 2017-2020. Dette for å danne et bilde av om det har skjedd vesentlig endring i omfanget i rapportene fra den ene planperioden til den andre, og dermed om det kan sannsynliggjøres at rapportene over tid har fordret mer ressursbruk eller ikke.

For å belyse dette har sekretariatet kartlagt gjennomsnittlig antall hovedproblemstillinger, underproblemstillinger, kilder til revisjonskriterier, utledede revisjonskriterier, samt antall informanter/intervju for de 41 leverte rapportene i planperioden 2013-2016 og planperioden 2017-2020.

Tabell 2:

Omfang i leverte rapporter fra Vefik IKS til eierkommunene i Vest-Finnmark i perioden 2013-2020 pr april 2020

	Planperioden 2013-2016	(N = 41)		Planperioden 2017-2020	(N = 8)	
	Gjennomsnitt for leverte rapporter i plan 2013-2016	Minst	Mest	Gjennomsnitt for leverte rapporter i plan 2017-2020	Minst	Mest
Antall						
Hovedproblemstillinger	1,8	1	5	1,88	1	3
Underproblemstillinger	5,15	0	19	3,13	2	7
Kilder til revisjonskriterier	6,5	2	13	5,75	1	14
Utledelede revisjonskriterier	13,175	4	33	11,63	4	18
Informanter/Intervju	4,125	1	9	4	2	7
Sider	43,2	21	75	42,75	17	97

Tabellen pr. april 2020 ovenfor viser at de åtte leverte rapportene for planperioden 2017-2020 i all hovedsak er mindre i omfang enn de 41 rapportene fra planperioden 2013-2016. De åtte rapportene fra planperioden 2017-2020 har færre underproblemstillinger, færre kilder til revisjonskriterier, færre utledede revisjonskriterier, færre informanter/intervju, samt færre antall sider.

Der er videre slik at om lag 50 prosent av temaene for rapportene i planperioden 2017-2020 også er å finne i planperioden 2013-2016. Dette skulle normalt innebære klare stordriftsfordeler for mange av rapportene/forvaltningsrevisjonene i planperioden 2017-2020. For det første har revisjonsselskapet høstet erfaring med å gjennomføre slike forvaltningsrevisjoner i tidligere planperiode. For det andre betyr dette at revisjonsselskapet allerede har gjort en hel del forarbeid til slike forvaltningsrevisjoner, noe som gjør disse forvaltningsrevisjonene mindre arbeidskrevende enn om de gjaldt tema som revisjonsselskapet ikke hadde gjennomført tidligere.

Slik sekretariatet ser det så foreligger det ikke sannsynlige forhold som tilsier at rapportene fra planperioden 2017-2020 skulle fordre vesentlig mer ressursbruk enn rapportene fra planperioden 2013-2016. Tvert imot viser sekretariatets kartlegging det motsatte, det vil si at rapportene i planperioden 2017-2020 framstår som mindre ressurskrevende enn det som gjaldt i 2013-2016.

Det finnes selvfølgelig også andre forhold som kan gi indikasjoner på hvorvidt rapporter har blitt mer eller mindre omfangsrike over tid. Et slikt forhold er den timebruk som planlegges og faktisk brukes ved revisjonens gjennomføring av hver enkelt forvaltningsrevisjon. Sekretariatet har bedt om å få oversendt forbrukt timetall fra Vefik IKS, men har ikke mottatt noen slik informasjon. Revisjonssjefen har imidlertid i epost til sekretariatet svart at tidsbruk ikke er relevant, da det er antall forvaltningsrevisjoner som legges til grunn.

Revisjonen har for enkelte andre kommuner også ytret at det kan være problematisk å innhente opplysninger/dokumentasjon fra respektive kommuner, noe som har forsinket fremdriften i den enkelte undersøkelse. Sekretariatet har imidlertid ingen opplysninger om at slike forhold skal ha gjort seg gjeldende vedrørende Kautokeino kommune.

D) Litt om de rapportene Vefik IKS vil ta vekk

De to rapportene «Samhandlingsreformen» og «Byggesaksbehandling» som revisjonsselskapet sier at det ikke ser seg i stand til å levere, er begge rapporter med tema som selskapet har levert flere av til andre oppdragsgivere/kommuner ved tidligere anledninger.

Revisjonsselskapet har dermed gjennom tiden høstet erfaring med å gjennomføre slike forvaltningsrevisjoner. Dette utløser normalt stordriftsfordeler ved at det allerede er gjort forarbeid til slike forvaltningsrevisjoner, noe som gjør disse forvaltningsrevisjonene mindre arbeidskrevende enn om de gjaldt tema som revisjonsselskapet ikke hadde gjennomført tidligere.

E) Om formålet med opprettelsen av Vefik IKS

Sekretariatet finner videre grunn til å trekke fram noen av de formål som lå til grunn da Vefik IKS ble opprettet. Eiernes strategi for selskapet var da som følger:

- a) Selskapet skal inneha tilstrekkelig faglig tyngde til å utvikle en fremtidsrettet kommunal revisjonsfunksjon på høyt nasjonalt nivå.
- b) Selskapet skal være konkurransedyktig gjennom høyt fokus på både kvalitet og kostnader ut fra eiernes krav om høyere kostnadseffektivitet.
- c) Gjennom eierskap fra kommunene skal selskapet legge spesielt vekt på å tilby gode lokale løsninger.

Historikk/status:

Kautokeino kommunestyre vedtok den 15. desember 2016 (sak 52/16) Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2017-2020 i tråd med krav i kommunelov og kontrollutvalgsforskrift. Det må presiseres at planen ivaretar forskriftens *minimumskrav om årlige forvaltningsrevisjoner* ved at det i planen er vedtatt i alt fire forvaltningsrevisjoner fordelt gjennom planperioden.

Følgende områder er prioritert i planperioden 2017-2020:

1. Mobbing blant barn og unge i Kautokeino kommune
2. Rutiner for ansettelser
3. Samhandlingsreformen
4. Byggesaksbehandling

Rutiner/praksis ved oppstart av forvaltningsrevisjoner:

Praksis hittil har vært at revisjonen selv tar initiativ til oppstart av den enkelte forvaltningsrevisjon som er prioritert i kommunestyrets vedtatte plan. Dette skjer gjennom et oppstartsnotat/prosjektskisse fra revisjonen som legges frem for kontrollutvalget til behandling. I revisjonens notat beskrives den forestående undersøkelsen, med forslag til problemstillinger og eventuelle avgrensninger i undersøkelsen. Kontrollutvalget vedtar gjennom sin behandling formell oppstart av den aktuelle forvaltningsrevisjonen med bakgrunn i revisjonens notat. I de aller fleste tilfeller vedtas oppstart i tråd med revisjonens skisserte opplegg, som da implisitt også har lagt grunnlaget for volum og omfang av den aktuelle undersøkelsen.

Denne ordningen har i tidligere planperioder fungert tilfredsstillende, ved at revisjonen normalt har levert oppstartsnotat på ny forvaltningsrevisjon fortløpende. Leveranse av rapporter har da normalt blitt levert innen utgangen av planperioden, med unntak av eventuelle forvaltningsrevisjoner som måtte ha blitt igangsatt så vidt nært opp mot planperiodens utløp at rapportering har drøyd inn i første halvår av ny planperiode.

Kontrollutvalget har etter den erfarte leveranseutviklingen i inneværende planperiode funnet det nødvendig å vedta særskilte rutiner for gjennomføring av forvaltningsrevisjoner, som blant annet innebærer at utvalget skal selv ha den konkrete styringen med tidspunkt for oppstart. Når Vefik IKS nå har meddelt at det ikke er realistisk å gjennomføre de to siste forvaltningsrevisjonene i planperioden 2017-2020, vil det, dersom ikke andre løsninger for gjennomføring foreligger, være lite hensiktsmessig for kontrollutvalget å igangsette disse forvaltningsrevisjonene i overskuelig fremtid.

Statusoversikt planperiodene 2013-2016 og 2017-2020:

Kommunestyrets vedtatte plan for perioden 2013-2016 inneholder minimum antall forvaltningsrevisjoner jfr. kontrollutvalgsforskriftens krav om årlige forvaltningsrevisjoner. Status per april 2020 på gjennomføring av kommunestyrets vedtatte planer for henholdsvis 2013-2016 og 2017-2020 fremgår av tabellene nedenfor:

PLAN FORVALTNINGSREVISJON 2013-2016	Kontrollutvalgets oppstartsvedtak:	Prosjektrapport saksnr./dato kontrollutvalget (KU):
1. Rutiner i investeringsprosjekter	Sak 03/2014 -07.04.14	KU: 02/15 - 27.05.15
2. Ressursbruk og kvalitet i pleie- og omsorgstjenesten	06/15-27.05.15	KU: 12/2016- 26.10.16
3. Forvaltning av næringsfondet	13/16-26.10.16	Rapport mottatt 25.05.20 Behandles i KO 19.08.20
4. Beregning av selvkost på VAR-området	14/16-26.10.16	KU: Sak 11/2017, møte 07.11.17

PLAN FORVALTNINGSREVISJON 2017-2020	Kontrollutvalgets oppstartsvedtak:	Prosjektrapport saksnr./dato kontrollutvalget (KU):
1. Mobbing blant barn og unge i Kautokeino kommune	04/17 - 29.05.17	IKKE LEVERT
2. Rutiner for ansettelser	13/18 – 05.11.18	IKKE LEVERT
3. Samhandlingsreformen	Ikke vedtatt oppstart	
4. Byggesaksbehandling	Ikke vedtatt oppstart	

Som det fremgår av oversikten så gjenstår leveranse av to forvaltningsrevisjoner tilhørende planperioden 2017-2020 som er vedtatt oppstartet. Dette gjelder forvaltningsrevisjonene *Mobbing blant barn og unge i Kautokeino kommune* og *Rutiner for ansettelser*. I tillegg gjenstår oppstart av to forvaltningsrevisjoner som tilhører inneværende planperiode 2017-2020. Dette gjelder de to forvaltningsrevisjonene som revisjonen har meddelt er urealistisk å gjennomføre i planperioden, forvaltningsrevisjonene *Samhandlingsreformen* og *Byggesaksbehandling*.

I sum innebærer dette at minimumskravet om årlige forvaltningsrevisjoner gitt i kontrollutvalgsforskriften allerede er overskredet. Ved et eventuelt bortfall av de siste to forvaltningsrevisjonene vil dette bildet forverres ytterligere.

Manglende leveranser av forvaltningsrevisjoner har implisitt medført at kontrollutvalget ikke har kunnet ivareta sine lovpålagte forpliktelser overfor kommunestyret på en tilfredsstillende måte hva gjelder gjennomføring av kommunestyrets vedtatte plan for forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget i forrige valgperiode har påpekt forholdet overfor revisjonen gjennom skriftlig henvendelse den 8. april 2019, hvor utvalget etterlyser leveranser og tiltak for å få levert forvaltningsrevisjoner. (vedlagt saken)

Kommunestyret er gjort kjent med forholdet ved særskilt henvendelse i oktober 2019 jf. KU-sak 10/19. (vedlagt saken)

Kommunestyret har etter dette i sak 51/19 bedt administrasjonen vurdere utmeldelse fra Vefik IKS grunnet de manglende leveranser knyttet til forvaltningsrevisjon.

Alternative løsninger:

Ut fra den rådende situasjon, og med bakgrunn i foreliggende faktaopplysninger, ser sekretariatet for seg følgende løsningsalternativer hva gjelder leveranser av forvaltningsrevisjon for Kautokeino kommune:

Alternativ 1 – Ingen reduksjon, annen leverandør, evt. refusjon/reduksjon i honorar, samt utredning av ny revisjonsordning

- Kommunestyret kan ikke godkjenne at gjeldende plan for forvaltningsrevisjon reduseres med to forvaltningsrevisjoner slik Vefik IKS har meddelt.
- Kommunestyret anser at de manglende leveranser fra selskapet Vefik IKS ikke oppfyller de forpliktelser selskapet har til Kautokeino kommune gjennom lov og forskrift, selskapsavtale, plan for forvaltningsrevisjon og de årlige fordelte honorar som Kautokeino kommune har betalt, og fortsatt betaler til selskapet.

Kommunestyret vedtar på denne bakgrunn å formelt avslutte Kautokeino kommune sitt eierskap i selskapet.

Kommunen vurderer samtidig muligheten for å kreve inn de refusjoner som anses utestående overfor selskapet Vefik IKS.

- Kommunestyret ber kontrollutvalget innhente tilbud fra andre revisjonsselskap for gjennomføring av de gjenstående to forvaltningsrevisjoner for planperioden 2017-2020. Dette vil kreve bevilgning av ekstra midler fra kommunestyret.

Kontrollutvalget bør bemyndiges å gjøre endringer i tema for disse forvaltningsrevisjonene dersom utvalget finner det nødvendig ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger.

- Med henvisning til vedtak i sak 51/19 bemyndiges kontrollutvalget å utarbeide sak med innstilling på ny revisjonsordning for Kautokeino kommune. Kontrollutvalget legger saken fram for kommunestyret innen utgangen av 2020. Det må forutsettes at kontrollutvalget i saken synliggjør ulike alternativer som samlet ivaretar kommunens behov.

Alternativ 2 – Ingen reduksjon, men utsettelse av levering

- Kommunestyret godkjenner at forvaltningsrevisjonene *Samhandlingsreformen* og *Byggesaksbehandling* i Plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020 utsettes levert til innen utgangen av vårhalvåret 2021.

Kontrollutvalget bemyndiges å gjøre endringer i tema for disse forvaltningsrevisjonene dersom utvalget finner det nødvendig ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger.

- Utsettelsen bør imidlertid ikke berøre rammene for ny plan for forvaltningsrevisjon 2021-2024. Ny plan for forvaltningsrevisjon blir å gjelde fra vårhalvåret 2021 basert på de samme premisser og forutsetninger som i tidligere planer, herunder med fire forvaltningsrevisjoner, som alle forutsettes levert på regelmessig måte av Vefik IKS, med levering av den fjerde forvaltningsrevisjonen innen utgangen av planperiodens siste år (2024).
 - Kontrollutvalget og kommunestyret gjør en revurdering av någjeldende revisjonsordning for Kautokeino kommune innen utgangen av høsthalvåret 2021. Kontrollutvalget legger fram sak om dette til kommunestyret i løpet av høsthalvåret 2021.

Alternativ 3 – Reduksjon, men evt. refusjon/reduksjon i honorar

- Kommunestyret godkjenner at gjeldende plan for forvaltningsrevisjon reduseres med to forvaltningsrevisjoner. Forvaltningsrevisjonene *Samhandlingsreformen* og *Byggesaksbehandling* tas med det ut av Plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020.
- Kommunen undersøker muligheten for å kreve refusjon fra selskapet Vefik IKS for kostnader tilsvarende to forvaltningsrevisjoner, alternativt at kommunen reduserer honoraret til Vefik IKS tilsvarende.
- Ny plan for forvaltningsrevisjon blir å gjelde fra 2021 basert på de samme premisser og forutsetninger som i tidligere planer, herunder med fire forvaltningsrevisjoner, som alle

forutsettes levert på regelmessig måte av VefiK IKS, med levering av den fjerde forvaltningsrevisjonen innen utgangen av planperiodens siste år (2024).

- Kontrollutvalget og kommunestyret gjør en revurdering av någjeldende revisjonsordning for Kautokeino kommune innen utgangen av høsthalvåret 2021. Kontrollutvalget legger fram sak om dette til kommunestyret i løpet av høsthalvåret 2021.

Alternativ 4 – Reduksjon, samt ingen refusjon/reduksjon i honorar

- Kommunestyret godkjenner at gjeldende plan for forvaltningsrevisjon reduseres med to forvaltningsrevisjoner. Forvaltningsrevisjonene *Samhandlingsreformen* og *Byggesaksbehandling* tas med dette ut av Plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020.
- Ny plan for forvaltningsrevisjon blir å gjelde fra 2021 basert på de samme premisser og forutsetninger som i tidligere planer, herunder med fire forvaltningsrevisjoner, som alle forutsettes levert på regelmessig måte av VefiK IKS, med levering av den fjerde forvaltningsrevisjonen innen utgangen av planperiodens siste år (2024).
- Kontrollutvalget og kommunestyret gjør en revurdering av någjeldende revisjonsordning for Kautokeino kommune innen utgangen av høsthalvåret 2021. Kontrollutvalget legger fram sak om dette til kommunestyret i løpet av høsthalvåret 2021.

Sekretariatets samlede vurdering:

- Ut fra de samlede opplysninger i saksutredningen ovenfor vurderer sekretariatet det slik at Kautokeino kommune har ivaretatt sine avtalemessige forpliktelser overfor selskapet Vefik IKS i tråd med selskapets egne vedtatte behov.
- Ut fra de kartlegginger som fremkommer i saksutredningen er det etter sekretariatets syn ingenting som tyder på at kommunen skal ha tilført selskapet ekstra belastninger i forhold til de gjennomførte forvaltningsrevisjoner som skulle utløse et vesentlig økt ressursbehov. Vefik IKS på sin side har heller ikke tidligere i planperioden gitt uttrykk for noe slikt til kontrollutvalget.
- Sekretariatet legger videre til grunn at lovgiver gjennom forarbeidene til kommuneloven har beskrevet forvaltningsrevisjon som en viktig bærebjelke i kommunenes egenkontroll. På samme måte er viktigheten av at de forvaltningsrevisjoner som legges inn i planverket faktisk blir gjennomført presisert fra myndighetenes side.
- At Vefik IKS tross det som er nevnt ovenfor ser seg i stand til å levere kun det halve antallet forvaltningsrevisjoner som kommunestyret har bestemt i plan for forvaltningsrevisjon, kan ikke sekretariatet karakterisere som tilfredsstillende. Dette gjelder i forholdet leveranser av forvaltningsrevisjoner versus kommunens kostnader for det første. For det andre sett i lys av konsekvensene dette medfører i forhold til kontrollutvalgets forpliktelser på vegne av kommunestyret for å ivareta lovmessige krav og intensjoner i tråd med kommunestyrets vedtatte rammer.

I sum reiser spørsmålet seg om revisjonsordningen ut fra nåværende situasjon hva gjelder forvaltningsrevisjon kan anses å være fullt ut forsvarlig. Etter sekretariatets syn bør kontrollutvalget vurdere dette spørsmålet i lys av sitt påseansvar overfor revisjonen, og i

forhold til kontrollutvalgets egne arbeidsbetingelser i fortsettelsen som forvalter av kommunestyrets planer.

- Ut fra momentene i de to hovedhensyn som er lagt til grunn i saksutredningen (s. 4 – 6), vil det etter sekretariatets vurdering være løsningsalternativ 1) og 2) som best ivaretar begge disse hensyn. Konkret gjelder dette hensynet til lovkrav vedrørende forvaltningsrevisjon på den ene siden. På den andre siden avtalerettslige hensyn mellom Kautokeino kommune som oppdragsgiver og selskapet Vefik IKS som leverandør av forvaltningsrevisjoner.
- Løsningsalternativ 3) og 4) vil etter sekretariatets syn ikke forsvare de lovmessige intensjoner og minstekrav om årlig forvaltningsrevisjon, og heller ikke innfri de avtalerettslige forhold mellom selskapet Vefik IKS og kommunen hva gjelder kostnader versus leveransevolum. Sekretariatet kan på den bakgrunn ikke tilråde disse to alternativene.

Sekretariat vurderer at saken med dette er opplyst i tråd med kontrollutvalgets bestilling i sak 1/2020, og legger med dette fram to alternative tilrådninger til kontrollutvalget.

Sekretariatets tilrådning:

Ut fra opplysningene og vurderingene i saksutredningen legger sekretariatet frem følgende to alternative tilrådninger til innstilling:

Alternativ1:

- 1) Kontrollutvalget viser til kommunestyrets vedtak i sak 51/19. Kontrollutvalget viser videre til brev fra Vefik IKS datert 18. desember 2019 med meddelelse om at det er urealistisk for selskapet å levere de to gjenstående forvaltningsrevisjoner i planperioden 2017-2020 ut fra de økonomiske rammene som er gitt selskapet fra eierkommunene. Kontrollutvalget slutter seg til opplysningene som fremkommer i sekretariatets saksfremlegg.
- 2) Kontrollutvalget oversender saken til kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret viser til sitt vedtak i sak 51/19 og til kontrollutvalgets fremlagte innstilling.

Kommunestyret tar samtidig i betraktning at Vefik IKS har skriftlig meddelt kontrollutvalget om at det er urealistisk for selskapet å levere de to gjenstående forvaltningsrevisjoner som er prioritert i kommunestyrets plan for forvaltningsrevisjon for planperioden 2017-2020.

Kommunestyret har videre merket seg at Vefik IKS begrunner manglende leveranser av forvaltningsrevisjoner med de økonomiske rammene som er gitt selskapet fra eierkommunene. Kommunestyret må understreke at Kautokeino kommune har betalt de årlige honorar til Vefik IKS i tråd med selskapsavtale og selskapets egne beregninger og vedtak. Kommunestyret stiller seg således uforstående til Vefik IKS sin begrunnelse for de manglende leveranser.

- Kommunestyret godkjenner ikke at gjeldende plan for forvaltningsrevisjon reduseres med to forvaltningsrevisjoner slik Vefik IKS har meddelt.
- Kommunestyret anser at de manglende leveranser fra selskapet innebærer at Vefik IKS ikke oppfyller de forpliktelser selskapet har til Kautokeino kommune gjennom selskapsavtale, plan for forvaltningsrevisjon og de årlige honorar Kautokeino kommune faktureres for til selskapet.

Kommunestyret kan ikke se seg tjent med at Kautokeino kommune ikke får levert det antall forvaltningsrevisjoner kommunen mener å ha krav på, og som i tillegg anses å være et minimum i forhold til krav og intensjoner i kommunelov og forskrift. Dette var nettopp hovedformålet med kommunens inntreden i selskapet, men som med de manglende leveranser ikke lenger kan sies å være oppfylt.

Kommunestyret vedtar med dette å formelt avslutte Kautokeino kommune sitt eierskap i selskapet. Rådmannen bes iverksette utmeldelsen, og samtidig vurdere muligheten for å kreve inn refusjoner som anses utestående overfor selskapet Vefik IKS.

- Kommunestyret ber kontrollutvalget utarbeide sak med innstilling på ny revisjonsordning for Kautokeino kommune.

Kontrollutvalget legger saken fram for kommunestyret innen utgangen av 2020. Det forutsettes at kontrollutvalget i saken synliggjør ulike alternativer som samlet ivaretar kommunens behov.

3) Kommunestyret vedtar følgende løsning for å få gjennomført de to gjenstående forvaltningsrevisjoner i planen for 2017-2020:

- Kommunestyret ber kontrollutvalget innhente tilbud fra andre revisjonsselskap for gjennomføring av de gjenstående to forvaltningsrevisjoner for planperioden 2017-2020.

Kontrollutvalget bemyndiges å gjøre endringer i tema for disse forvaltningsrevisjonene dersom utvalget finner det nødvendig ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger.

Kommunedirektøren bes legge frem sak om finansiering av disse forvaltningsrevisjonene innenfor en ramme av kr. 800 000 eks. mva.

Alternativ 2:

1) Kontrollutvalget viser til kommunestyrets vedtak i sak 51/19. Kontrollutvalget viser videre til brev fra Vefik IKS, datert 18. desember 2019 med meddelelse om at det er urealistisk for selskapet å levere de to gjenstående forvaltningsrevisjoner i planperioden 2017-2020 ut fra de økonomiske rammene som er gitt selskapet fra eierkommunene. Kontrollutvalget slutter seg til opplysningene som fremkommer i sekretariatets saksfremlegg.

2) Kontrollutvalget oversender saken til kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret viser til sitt vedtak i sak 51/19 og til kontrollutvalgets fremlagte innstilling. Kommunestyret tar samtidig i betraktning at Vefik IKS har skriftlig meddelt kontrollutvalget om at det er urealistisk for selskapet å levere de to gjenstående forvaltningsrevisjoner som er prioritert i kommunestyrets plan for forvaltningsrevisjon for planperioden 2017-2020.

Kommunestyret har videre merket seg at Vefik IKS begrunner manglende leveranser av forvaltningsrevisjoner med de økonomiske rammene som er gitt selskapet fra eierkommunene. Kommunestyret må understreke at Kautokeino kommune har betalt de årlige honorar til Vefik IKS i tråd med selskapsavtale og selskapets egne beregninger og vedtak. Kommunestyret stiller seg således uforstående til Vefik IKS sin begrunnelse for de manglende leveranser.

2. Kommunestyret vedtar følgende løsning for å få oppfylt kommunens behov for revisjon:

- Kommunestyret godkjenner at forvaltningsrevisjonene *Samhandlingsreformen* og *Byggesaksbehandling* i Plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020 utsettes levert til senest innen utgangen av juni 2021.

Kontrollutvalget bemyndiges å gjøre endringer i tema for disse forvaltningsrevisjonene dersom utvalget finner det nødvendig ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger.

- Kommunestyret presiserer at denne utsettelsen skal ikke berøre rammene for ny plan for forvaltningsrevisjon 2021-2024. Ny plan for forvaltningsrevisjon blir å gjelde fra vårhalvåret 2021 basert på de samme premisser og forutsetninger som i tidligere planer, herunder med fire forvaltningsrevisjoner, som alle forutsettes levert på regelmessig måte av VefiK IKS, med levering av den fjerde forvaltningsrevisjonen innen utgangen av planperiodens siste år (2024).
- Kontrollutvalget og kommunestyret gjør en revurdering av någjeldende revisjonsordning for Kautokeino kommune innen utgangen av høsthalvåret 2021. Kontrollutvalget legger fram sak om dette til kommunestyret i løpet av høsthalvåret 2021.